

Chris Willemsen / Jan de Roos

OUD EN WIJS

Tijd en vergankelijkheid in songs

What a drag it is getting old

Een proloog

In OUD EN WIJS hebben we door associatief te denken talloze songs aan elkaar geplakt. Ze vallen onder dezelfde noemer: ze gaan over tijd en vergankelijkheid. Met dat thema worstelt de mensheid al sinds het begin van het bestaan. Er wordt over gedacht, gemijmerd, gefilosofeerd, gepraat, geschreven en gedicht. En gezongen. Over dat ze toen ze jong waren nooit dachten aan de tijd die nog moest komen. Dat het te laat tot ze doordrong hoe snel de tijd verstreek. Dat de tijd sowieso veel te vlug gaat. Dat ze onbewust tijd hebben verkwist. Hoe ze op bepaalde tijden terugkijken. Dat ze de tijd soms, en naarmate ze ouder worden steeds vaker, zouden willen terugdraaien. Maar vooral dat ze zich zoveel herinneren uit vervlogen tijden. Want ze hebben een onmetelijk grote en gevarieerde bibliotheek van onvergetelijke, mooie momenten in het hoofd. Die zouden ze graag willen herbeleven. En dat doen ze door ze te verpakken in liedjes. Waarin ook wij veel herkennen. Want onze collectie herinneringen wordt er nu we ouder en wijzer worden ook niet kleiner op.

Sinds de jaren '60 hebben we ontelbare singletjes, ep's, elpees en cd's aangeschaft. Die draaien we nog steeds. Maar we gaan natuurlijk wel met onze tijd mee, we luisteren ook naar streamers. Waardoor zowel de muziek van toen als van nu ons niet ontgaat. Het houdt namelijk nooit op, nog altijd worden tijd en vergankelijkheid bezongen en doet de ene song werktuigelijk denken aan de vorige en de volgende. OUD EN WIJS is geen compleet overzicht. Dat kan natuurlijk niet – in de tijd dat dit boek is vormgegeven en gedrukt en via de boekhandel bij u is aangekomen, zijn er alweer legio songs bijgekomen – en dat willen we ook niet. Ook met tot op de vezel uitgeplozen feitjes vallen we u liever niet lastig. Wie de mother is in *Mother's Little Helper* van The Rolling Stones? Geen idee, maar ze

vond het behoorlijk vervelend dat ze oud werd. *What a drag it is getting old.* En ze was blij dat ze af en toe iets tegen de stress kon innemen. *And though she's not really ill, there's a little yellow pill.*

Of de songs die wij hebben benoemd ook werkelijk zeggen wat wij denken dat ze zeggen? We geven geen garantie, onze veronderstellingen zijn strikt persoonlijk en niet gebaseerd op diepgaarend onderzoek, maar een beetje op perceptie en een boel op gevoel. Dus ook niet per definitie overeenkomstig de bedoelingen van de tekstschrijvers en componisten. We wilden vooral een enthousiasmerend bladerboek maken dat de lezer nog verder inspireert.

Thinking young and growing older is no sin

Er is geen index of andere manier die het zoeken naar bepaalde songs vergemakkelijkt. U zult het moeten doen met een alfabetische opsomming van de titels. Er komen in OUD EN WIJS jaartallen en andere cijfers voor, maar niet overal. Wanneer een nummer uitkwam, het hoeveelste het was op welke elpeekant, hoelang het duurt, welke posities in de charts het bereikte en meer boekhoudkundige info? Soms staat het erbij, en anders helpt Wikipedia u wel.

Waar we een song noemen met een uitvoerende, wil dat niet zeggen dat die ook de eerste, beste of meest bekende is die 'm zingt. Zulke data voegen niet altijd iets toe, het gaat ons primair om de op tijd of vergankelijkheid gestoelde inhoud en betekenis van het nummer. Evenmin staat overal bij wie verantwoordelijk is voor de teksten. Daar communiceert zelfs het internet niet altijd even duidelijk en betrouwbaar over.

Het is ook niet onmogelijk dat u songteksten leest die u anders in uw hoofd hebt opgeslagen. Dat is niet zo vreemd als het lijkt. Veel nummers zijn vaker opgenomen, op geluidsdragers verschenen en via massamedia afgespeeld. Teksten kunnen zijn aangepast. Ze zijn niet altijd officieel geopenbaard en vaak opgetekend zoals ze zijn verstaan. En dat betekent dus dat ze niet altijd correct zijn. *Goin'*

Back van Carole King bijvoorbeeld, met de geweldige these *Thinking young and growing older is no sin*, telt talloze vertolkers, die zich lang niet allemaal aan de oorspronkelijke tekst hebben gehouden.

In het origineel horen we: *Now there's more to do than watch my sailboat glide and every day can be my magic carpet ride*. Maar Phil Collins maakt ervan: ... *and every day can be my magic paradise*. En waar King heeft bedacht *A little bit of freedom is all we lack, so catch me if you can, I'm goin' back*, daar propt Collins er nog tussen: *I can play hide and seek with my fears and live my days instead of counting my years*. Freddie Mercury, onder de naam Larry Lurex, zingt het ook, in 1973 al, en wijzigt *No more electric trains, no more trees to climb* zomaar in *No more colouring books, no Christmas bells to chime*.

Tot slot de titel OUD EN WIJS. U heeft allang begrepen dat dit een vertaling is van het lied dat tijd en vergankelijkheid als geen ander reflecteert: *Old And Wise* van Alan Parsons Project. We hebben niet de illusie u met dit boek net zo te kunnen raken als zanger Colin Blunstone, maar we hopen wel dat u het lezen ervan ervaart als een aangenaam tijdverdrijf.

Chris Willemsen en Jan de Roos

Take life the way it comes, take life the way it is

Ieder kind heeft op enig moment in zijn of haar leven twee verschillende droomwensen: onzichtbaar zijn en kunnen vliegen. Als volwassene droom je over iets anders. Je wilt de jaren van je jeugd terug, momenten van vroeger herbeleven. Je verlangt naar de onschuld en onbevangenheid van toen, naar de tijd dat zorgen niet bestonden, dat je nog geen idee had dat de wereld ook boos kan zijn en je pijn kan doen. Je vader had werk, je moeder zorgde voor het eten. Jij speelde buiten, was bij je vriendjes of vriendinnetjes, op school of op het sportveld. En later? Daar denk je pas aan als het te laat is. Als je niet meer jong bent, als je nooit meer jong kunt zijn. Een universele gedachte. Daarom is er over terugverlangen naar vroeger zoveel muziek gemaakt.

Niet door Boston. Die Amerikaanse groep wilde ons in 1978 met *Don't Look Back* vooral op het hart drukken *niet* terug te kijken. Het verleden bestaat niet meer, alleen wat nog moet komen is van belang. *I can tell there's no more time left to criticize, I've seen what I could not recognize en I finally see the dawn arriving, I see beyond the road I'm driving.*

In hetzelfde jaar dendert er een reggaenummer met dezelfde titel de charts binnen: *(You Gotta Walk) Don't Look Back* van Peter Tosh, die zich ondersteund weet door niemand minder dan Mick Jagger. Vele jaren ervoor zongen The Temptations het al, op tekst van Smokey Robinson. Advies voor een prettig leven: kijk niet terug naar vroeger. Niet meer aan denken, wat geweest is is geweest, alleen de toekomst telt. Wat een vorige liefde je heeft aangedaan, is verleden tijd. Heb vertrouwen in nu en straks. *Don't end your faith in love because of what he's done, so if you just put your hand in mine, we're gonna leave all our troubles behind, keep on walking and don't look back.*

Hoe de weg voorwaarts eruitziet? Geen idee. Maar City to

City geeft in 1999 met *The Road Ahead* aan dat de toekomst niet te voorspellen en onzeker is en dat je het leven moet nemen zoals het komt. *The road ahead is empty, it's paved with miles of the unknown, whatever seems to be your destination, take life the way it comes, take life the way it is.*

Een min of meer dezelfde boodschap vertelt *Things That Are* van de Schotse band Runrig. Het nummer kan zelfs de meest gevoelloze types tot tranen toe beroeren. Het gaat over de keuzes die je in je leven maakt. Of juist niet maakt. *What if*, is ook in de liefde een vaak gestelde vraag. Wat als we bij elkaar zouden zijn gebleven? Wat als we elkaar eerder hadden ontmoet? Wat als we toch voor elkaar hadden gekozen?

Het begint met de herkenbare duiding van een prille, onbevvangen liefde. *She kept me warm that winter, and winter turned to spring, we never looked around corners to the changes they could bring.* Dan dumpst zij hem. *She broke my heart, the world would never turn the same again.* Zijn leven voor altijd verminkt, wel een erg harde constatering als dat leven nog maar net begonnen is. O zeker, *life goes on*, ook voor hem. Maar een litteken blijft het. Dat bevestigt het vreselijke vervolg wanneer het leven zich vermomt als genadeloze beul. Die niets en niemand ontziet en ondubbeltzinnig aantoont hoe oneerlijk het bestaan soms is. Hoe machteloos het blijft aanvoelen als je ooit bent afgewezen. En hoe onverbiddelijk de tijd kan zijn. Want hij komt haar na vele jaren weer tegen. *I saw her again last summer.* Alles komt weer boven. *She once meant the world to me, but we bypassed destiny, on the road not taken, the road unknown.*

De niet gekozen weg, de richting waarvan je nooit zult weten of het de juiste zou zijn geweest. Hij kijkt terug in de tijd, je proeft de traan in de stem van zanger Donnie Munro. Maar de klok kan niet worden teruggedraaid. *She was the only one, eternity blindness could see, our moments are rush and gone, all our pictures incomplete.* Wie naar dit lied kan luisteren met droge ogen heeft

geen hart. Los daarvan bevat het een van de grootste waarheden in het leven: kiezen is verliezen. Het levert een song over de vergankelijkheid op die Runrig de Nobelprijs voor de Gezongen Literatuur had moeten bezorgen. *The things that are and the things that never can be, are things that we must bare to share our destiny.* Onbegrijpelijk dat dit nog geen tegeltje is.

Keuzes maken is een combinatie van durf en het juiste moment. Gerry Rafferty schreef er het dromerige *The Right Moment* over. Wanneer het leven je tegenzit, moet je proberen daar iets aan te doen. Maar voor verandering moet je wel openstaan. *When you gonna reach out only you can turn your world around, when will you surrender and wake up to the real.* Echt, het gaat je lukken als je die stap maar durft te nemen. *You can make a better life, you're just waiting for the right moment.* Het verleden vaarwel durven zeggen en opnieuw beginnen, dat kan het recept zijn voor een beter bestaan. *When you gonna let go and forget about the life you knew.* Helaas laten de meeste mensen de nare jaren voorbijgaan zonder dat hun leven verbetert. *You don't want to start just yet, you watch the seasons come and go, you remember and then you forget all along the way.*

Olivia Newton-John coverde de song later tijdens haar strijd tegen borstkanker. Haar motivatie: het verleden vergeten en kracht vinden in de toekomst. Ze hield het lang vol. Na meer dan dertig jaar te hebben gevochten tegen de ziekte overleed ze in augustus 2022. Dame Olivia Newton-John, de betoverend mooie Sandy in die adembenemende zwartleren outfit uit *Grease*, mocht maar 73 jaar worden.

Play the game existence to the end of the beginning

Dat de toekomst onzeker is, is oud nieuws. Op het album *Revolver* dat The Beatles uitbrachten in 1966 is die gedachte verwoord in *Tomorrow Never Knows*. Het nummer werd door John Lennon geschreven in een tijd dat er flink werd geëxperimenteerd met hallucinerende middelen. Niet alleen de muziek is wat toen psychedelisch werd genoemd, ook in de tekst is de verruimde geest van de auteur merkbaar. *Turn off your mind, relax and float downstream, it is not dying*. De titel wordt niet gezongen, maar schijnt tijdens de opnames spontaan bedacht te zijn door drummer Ringo Starr. Aan het eind vraagt Lennon de verwarde luisteraar om na te denken over het verschijnsel tijd. *Listen to the color of your dreams, it is not living, or play the game existence to the end of the beginning*.

Wat er morgen gebeurt, niemand weet het. The BeeGees hebben in 1969 wel een vermoeden wanneer ze met *Tomorrow Tomorrow* de ether vullen. Ze hadden het lied geschreven voor Joe Cocker, maar de gebroeders Gibb besloten het toch zelf maar te zingen. De liefde is in het spel, of liever, het einde van de liefde. En zij heeft het natuurlijk gedaan. *I swallowed each and every lie that you gave to me, where lies the man that I was and the future that could never be*. Nee, met haar zal er geen toekomst zijn. Die wetenschap houdt hij niet voor zichzelf, de hele wereld zal het weten, morgen al. *Tomorrow every one gonna know me better, tomorrow every one gonna drink my wine, tomorrow every one gonna read my letter and my story of love and a love that could never be mine*.

Morgen kwam nooit. Zo letterlijk mag je *Tomorrow Never Came* nemen. De song van Lana Del Rey en Sean Lennon (de zoon van John) gaat over een liefde die nooit een liefde was. Ja, in het begin mischien. Maar nu niet meer. *I could keep waiting for you in the spot we'd always wait, in the city, on the park bench in the summer, in the pour-*

[\[lees verder in het boek\]](#)